

се състоя на 10 септември. На него бе избран нов ръководен комитет в състав: К. Гиймен (Франция) — президент; И. Костов (България) — първи вице-президент; П. Уайли (САЩ) — втори вице-президент; Хр. Тенисон (Западен Берлин) — секретар; Л. Бери (Канада) — касиер; Д. С. Кумбе (Нова Зеландия), М. Фонт-Алтаба (Испания), Р. А. Хаун (Англия), Х. Соренсен (Дания) и И. Сунагава (Япония) — съветници.

Решено бе XIII конгрес на IMA, който трябва да се проведе през 1982 г., да се състои в България, официално предложение за което бе направено от българската делегация.

Избирането на академик И. Костов за първи вице-президент на асоциацията е ново признание в международен мащаб на неговата активна дейност за развитието на минералогията като наука.

И. Минчева-Стефанова

Академик Николай Михайлович Страхов (1900—1978)

Съветската и световната наука понесоха тежка загуба. На 13 юли 1978 г. почина класикът на естествознанието, създателят на теорията на литогенезата и геохимията на седиментните скали, почетният член на Българското геологическо дружество академик Николай Михайлович Страхов.



Акад. Н. М. Страхов е роден на 15 април 1900 г. в гр. Болхов, Орловска губерния. Завършва Московския университет в 1928 г. Работи като преподавател в Геологопроучвателния и Нефтения ин-

ститут в Москва, старши научен сътрудник (1934) и завеждащ лабораторията в ГИН АН СССР. През 1944 г. защитава докторска дисертация. Избран е за член-кореспондент (1946) и за академик (1953) на АН СССР.

Повече от 50 г. Н. М. Страхов работи над проблеми на литологията — науката за процесите на образуване на седиментни скали и руди. Автор е на повече от 200 научни труда. Редица крупни монографии имат международно признание и са преведени на английски, френски и японски език.

Последователно акад. Н. М. Страхов извършва базирани на сравнително-литоложкият метод системни изследвания върху съвременни утайки в Черно море (1938), нефтогенериращи комплекси (1939), седиментни железни руди (1948), съвременни утайки (1954), диагенеза (1953), карбонатни скали (1951, 1956), геохимията на седиментни скали и руди (1959, 1968) и съвременни океански утайки (1970—1978).

Голяма известност и признание имат учебните ръководства на Н. М. Страхов: „Основи на историческата геология“ (1948), „Методи на изучаване на седиментните скали“ (1957) и „Типове литогенеза и еволюцията им през земната история“ (1963).

Изключително голямо значение имат статиите и монографиите на Н. М. Страхов: „Железородни фацисии и аналозите им в земната история“ (1948), „Образуване на утайки в съвременни басейни“ (1954), „Диагенеза на утайките и значението ѝ за седиментното рудообразуване“ (1953), „Геохимията на седиментния манганоруден процес“ (1968), „Основи на теорията на литогенезата“ (1960—1962) и „Проблеми на геохимията на съвременната океанска литогенеза“ (1976). Тези книги са влезли в златния фонд на съветската и световната геологическа литература. В тях е обобщен огромен фактически материал и са

решени много от проблемите на теоретичната литология.

Акад. Н. М. Страхов е създател на теорията за литогенезата. Главните идеи в тази теория са няколко: 1) типове литогенеза (хумиден, ариден, ледников, океански и вулканогенно-седиментен) и еволюцията им; 2) ролята на седиментогенезата, диagenезата и катагенезата в многостадиялния седиментообразователен процес; 3) значението на химическото отлагане, колоидите, суспензиите и биоса в сложния утайкообразователен процес и 4) периодичното седиментообразуване, свързано с изменение площта на континентите и необратимата еволюция на състав на атмосферата, хидросферата и биосферата. Океанският тип литогенеза е базиран на огромните размери на океаните, изключително малката скорост на седиментацията и силното фракциониране на екзогенния материал с обогатяване утайките на Fe, Mn и редица микрокомпоненти, както и на хидродинамичния режим на водната маса като главен фактор за постъпване на теригенния материал, биогенните елементи, Fe и Mn. Новата теория на литогенезата обоснова наличието на хумиден, ариден, ледников и вулканогенно-седиментен тип литогенеза в континенталния блок и океански нормален и вулканогенно-седиментен тип литогенеза в океаните. Създадени са предпоставки за изясняване закономерностите в глобалното разпределение на типовете литогенеза.

С творчеството на Н. М. Страхов е свързано създаването на геохимията на седиментните скали и руди. Това е нова геологическа наука със задача познаване цялата съвкупност от елементи при формиране на утайки, скали и руди. Тя изяснява проблема за съотношенията между

кларковия и рудния седиментен процес, както и проблема за спецификата на вулканогенно-седиментния руден и кларков процес. Изясняването геохимията на седиментните процеси е възможно единствено на литоложка и фациална основа.

Акад. Н. М. Страхов е член на редакционни на международни и съветски списания, основател и пръв отговорен редактор на списанието „Литология и полезные ископаемые“.

Огромното научно наследство представя акад. Страхов като личност. Той живееше с интересите на науката, поставяше интересите на работата над всякакви лични интереси, беше изключително принципиален, добър, благороден и рядко надарен педагог. Трудовете с методики, факти и идеи в тях са най-добър паметник на талантливия учен Н. М. Страхов.

Научните трудове на акад. Страхов са оценени високо в Съветския съюз. Той е награден с два ордена „Ленин“ и два — „Червено знаме на труда“. Носител е на държавна награда (1948) и ленинска награда за наука (1961).

Редица български седиментолози са се учили и специализирали при акад. Страхов и специалистите от неговата школа в Москва. Научните му трудове и особено теорията на литогенезата оказва огромно влияние и помощ при литоложките изследвания в България. За заслуги към българската литология Н. М. Страхов беше избран за почетен член на БГД.

Светлата памет на акад. Н. М. Страхов завинаги ще остане в сърцата на съветските и българските литолози, на учените от целия свят.

Ив. Начев